

Penger, implementeringen av rentebeslutningen og sentralbankens balanse

Marie Norum Lerbak

Markedsoperasjoner og analyse

5. november 2012

Dagens agenda

- I. Hva er penger?
- II. En banks balanse og pengemarkedet
- III. Hvordan kan sentralbanken styre renten?
  - i. Likviditetsstyring og sentralbankreserver
- IV. Sentralbankens balanse og krisetiltak
  - i. Hva er kvantitative lettelser?

Hva er penger?

Definisjonene på penger

Sedler og mynt

+ Bankenes innskudd i NB (sentralbankreserver) =M0

Sedler og mynt

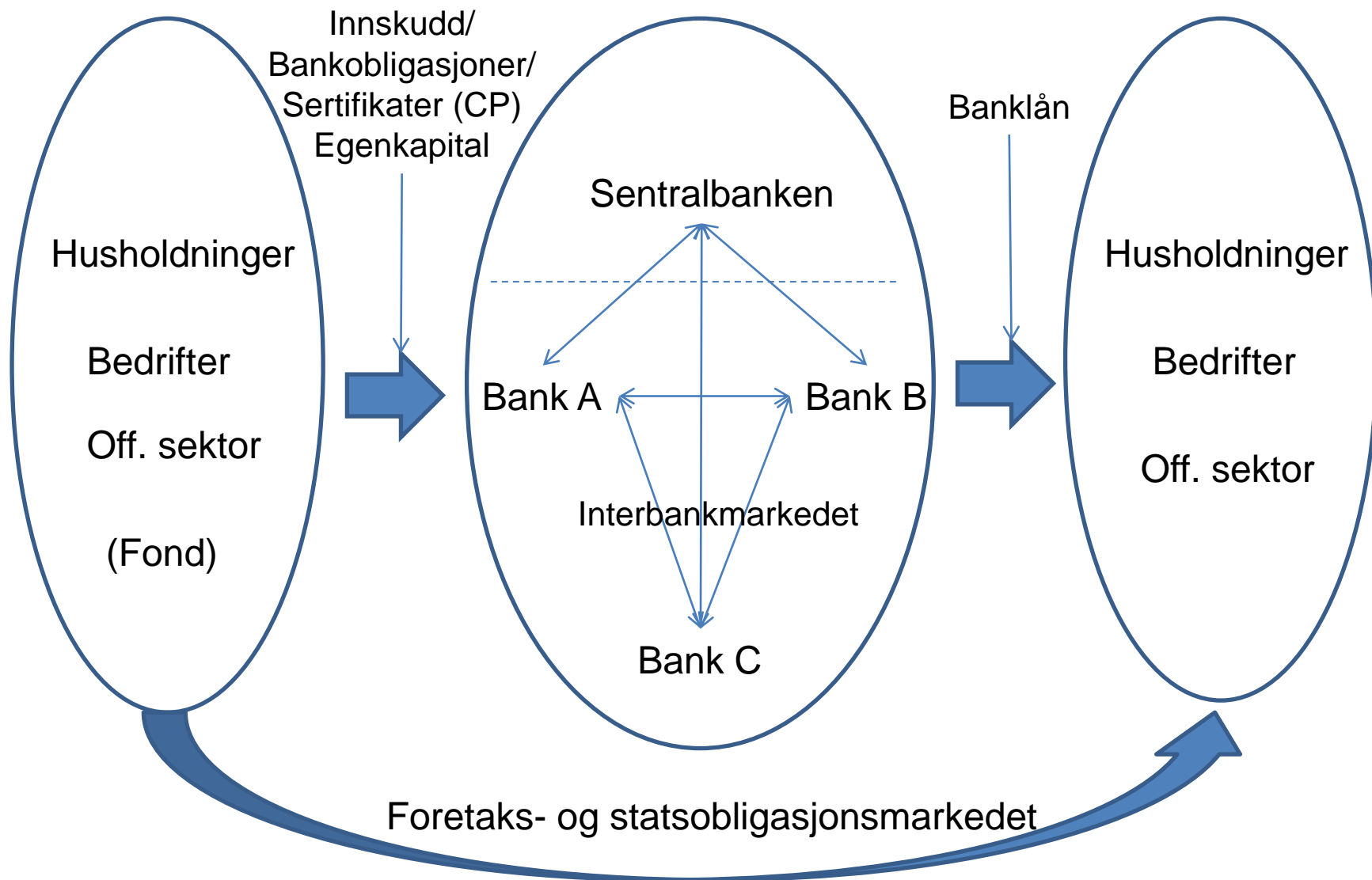

+ Innskudd og andre lån til bankene fra pengeholdende sektor =M2

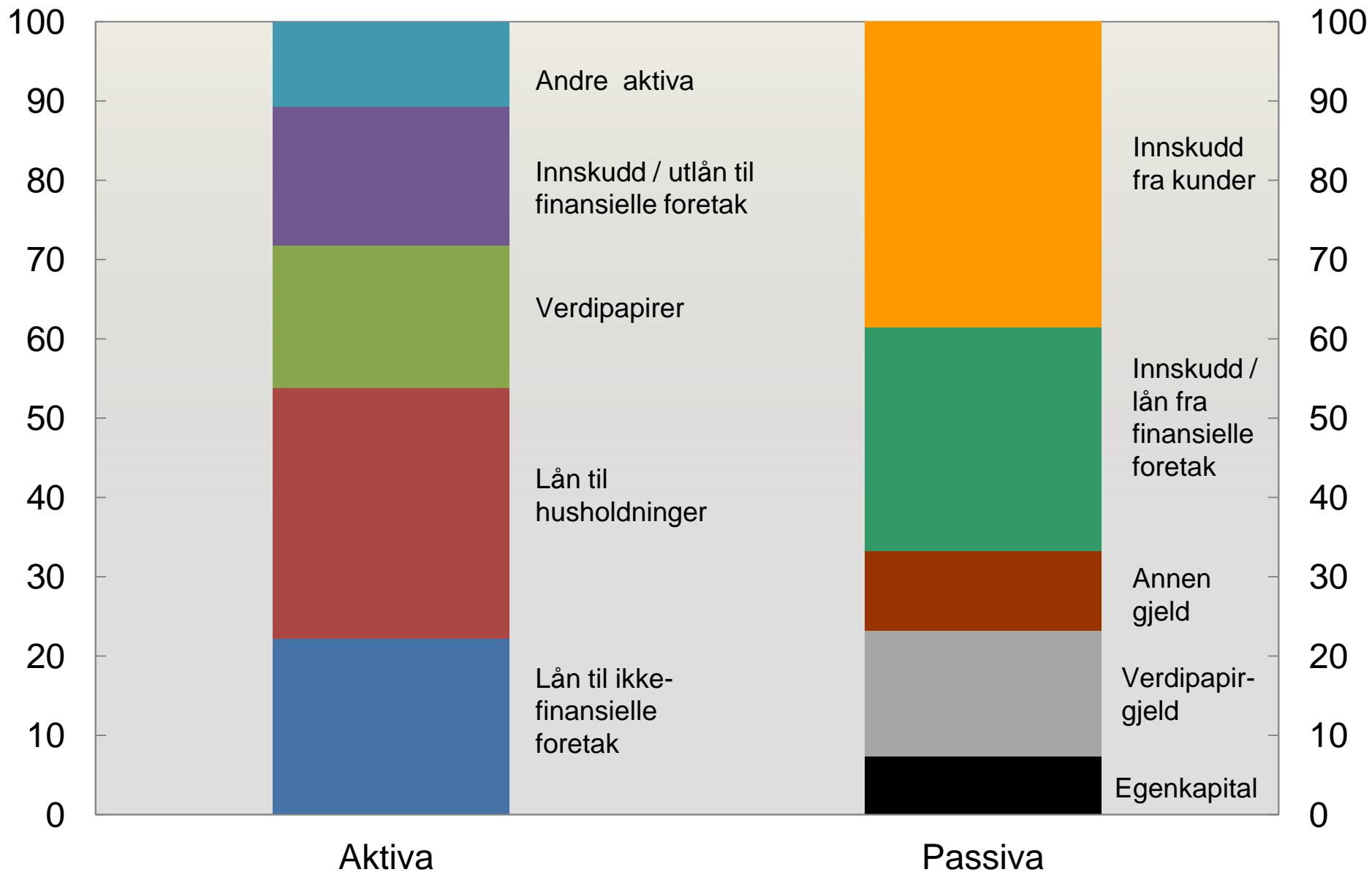
Sparere

Banksystemet

Låntakere

En banks balanse

Pengemarkedet

- Markeder for lån og plasseringer med løpetid inntil et år – sikret eller usikret
- Deltakere: banker, foretak og fond
- Banker kan bruke pengemarkedet som:
  - en kilde til kortsiktig markedsfinansiering (sertifikatmarkedet)
  - et verktøy i sin likviditetsstyring (interbankmarkedet)

Interbankmarkedet

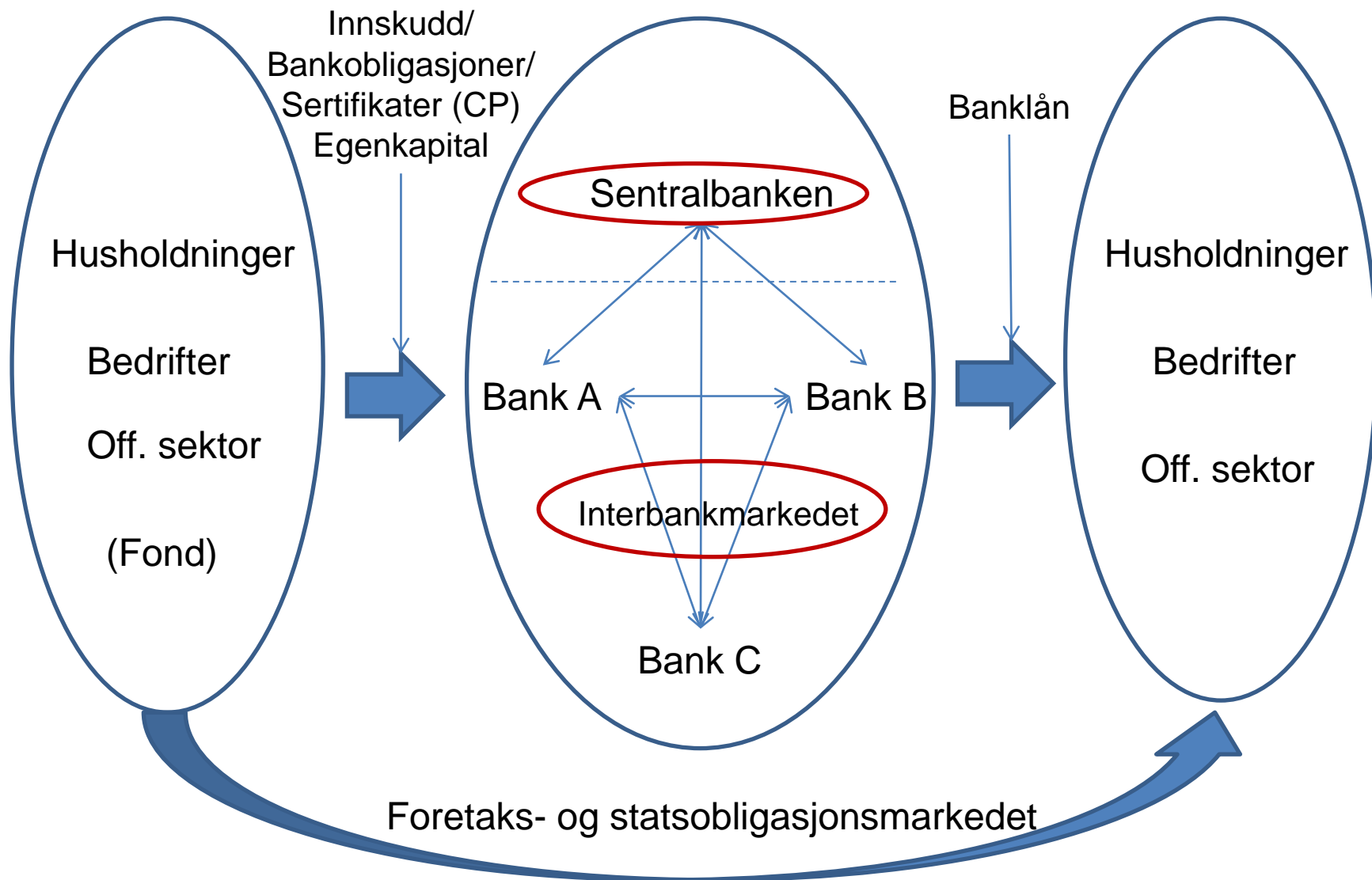
- Utgjør en del av pengemarkedet
- Banker kan låne og plassere i interbankmarkedet for å:
  - Finansiere mismatch i tid eller verdi mellom utgående og inngående betalinger
  - Videreformidle finansiering innen banksystemet

Sparere

Banksystemet

Låntakere

Sentralbanker deltar i pengemarkedet

- Regulerer mengden sentralbankreserver i banksystemet slik at:
  - Korte pengemarkedsrenter holder seg nær styringsrenten
  - Betalingsoppgjørene går som de skal

Pengepolitikk og likviditetsstyring

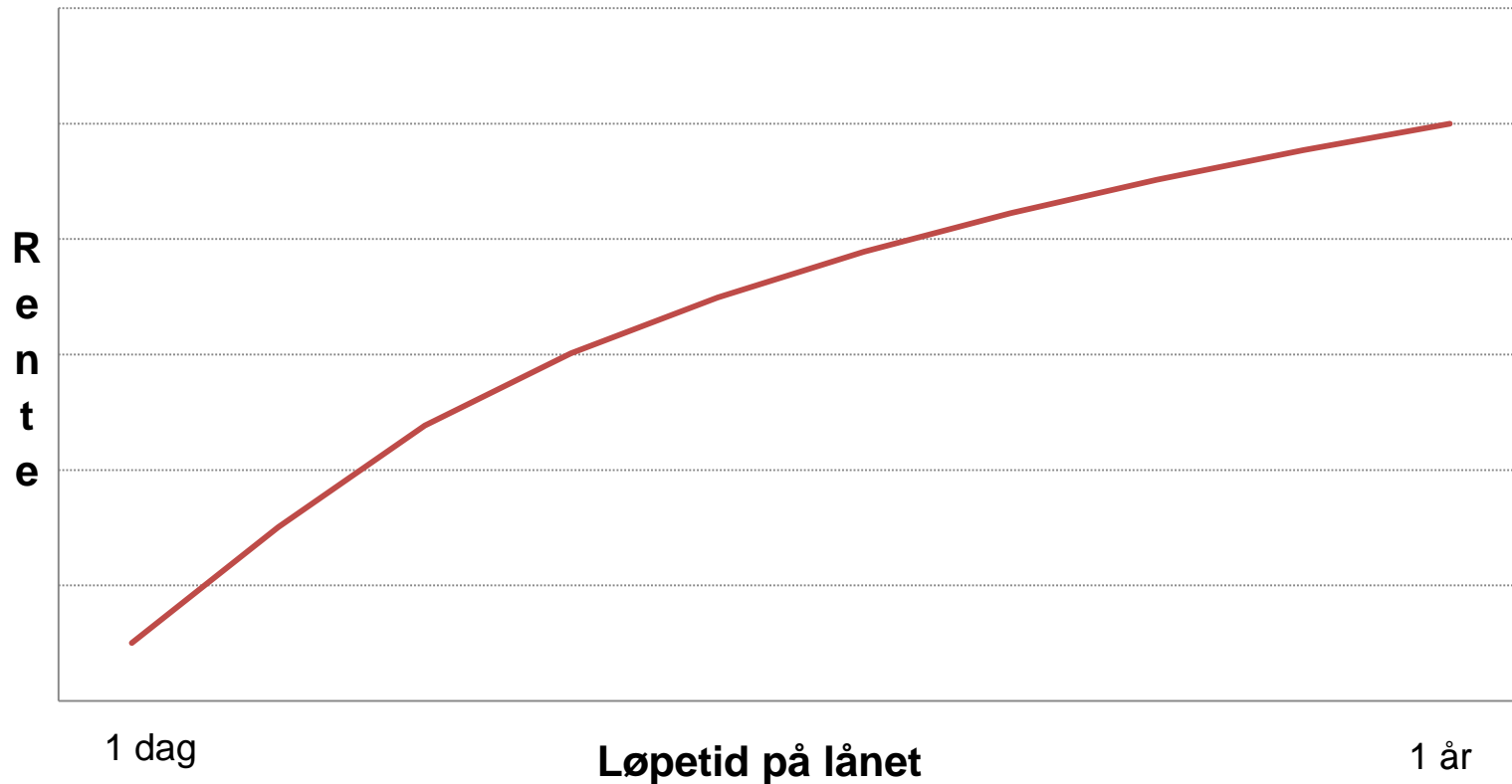
Pengepolitikk:

- Sette styringsrenten med sikte på å oppfylle sentralbankens mandat (inflasjonsmålet)

Likviditetsstyring:

- Implementere renten som settes av hovedstyret i Norges Bank i pengemarkedet

Avkastningskurven for interbankrenter

- Interbankrenter: Indikative renter på lån mellom banker
- Løpetider fra 1 dag til 12 måneder
- Referanse for bankenes utlånsrenter til husholdninger og foretak

Noen begreper:

Likviditet = sentralbankreserver = reserver = en stor andel av M0

Likviditetsstyring = styre mengden sentralbankreserver i banksystemet

Hvordan påvirker sentralbanken pengemarkedsrentene?

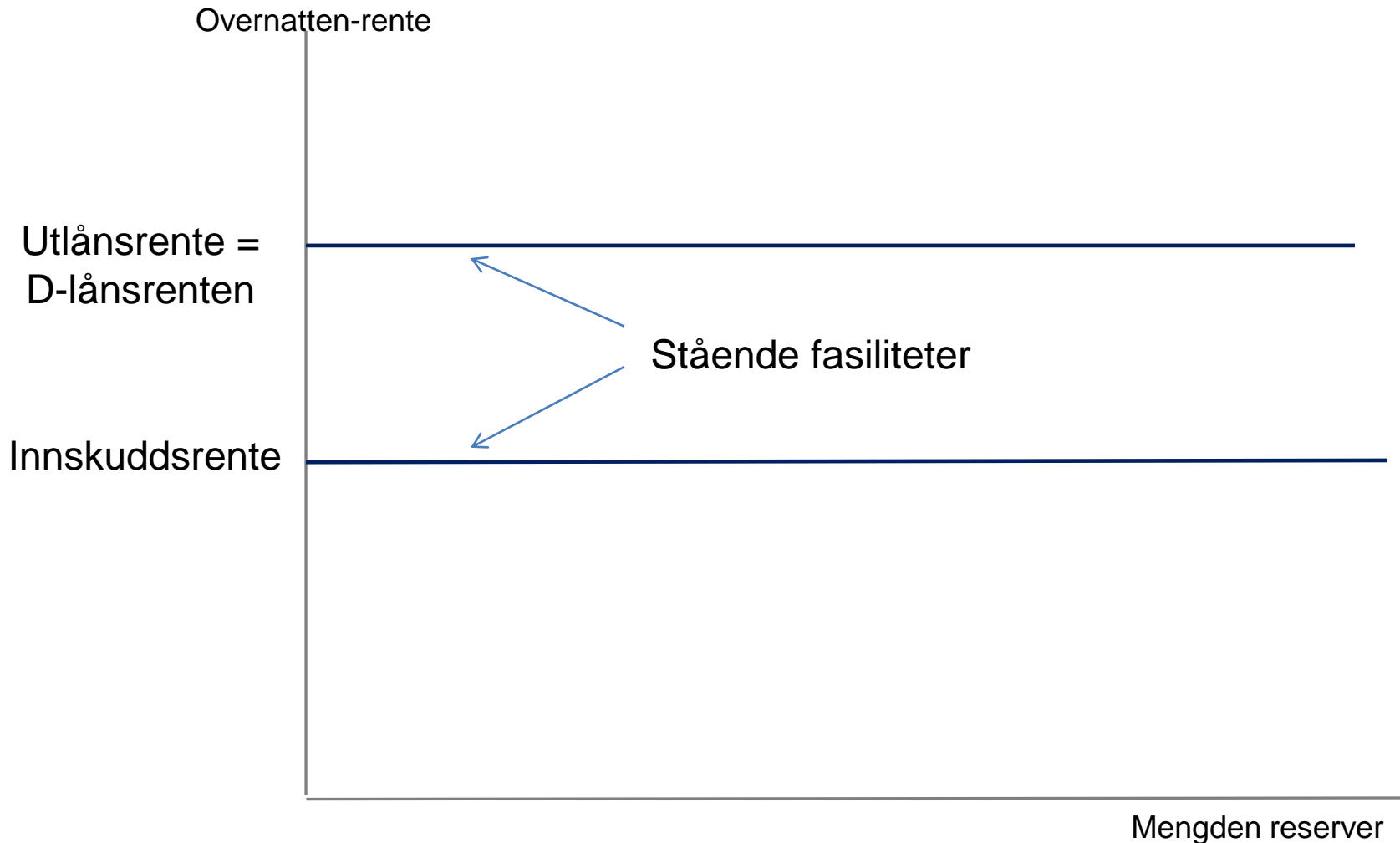
Vi må først kunne svare på tre spørsmål:

Q1: Hva er sentralbankreserver?

Q2: Hva bruker bankene dem til?

Q3: Hva er sammenhengen mellom sentralbankreserver og pengemarkedsrentene?

Bankene kan på eget initiativ låne og plassere i sentralbanken

Norges Banks balanse

Aktiva	Passiva
Lån til banker	Innskudd fra banker
Verdipapirer	Innskudd fra staten
Internasjonale reserver	Sedler og mynt

Norges Banks balanse

Aktiva	Passiva
Lån til banker	Innskudd fra banker
Verdipapirer	
Internasjonale reserver	Innskudd fra staten
	Sedler og mynt

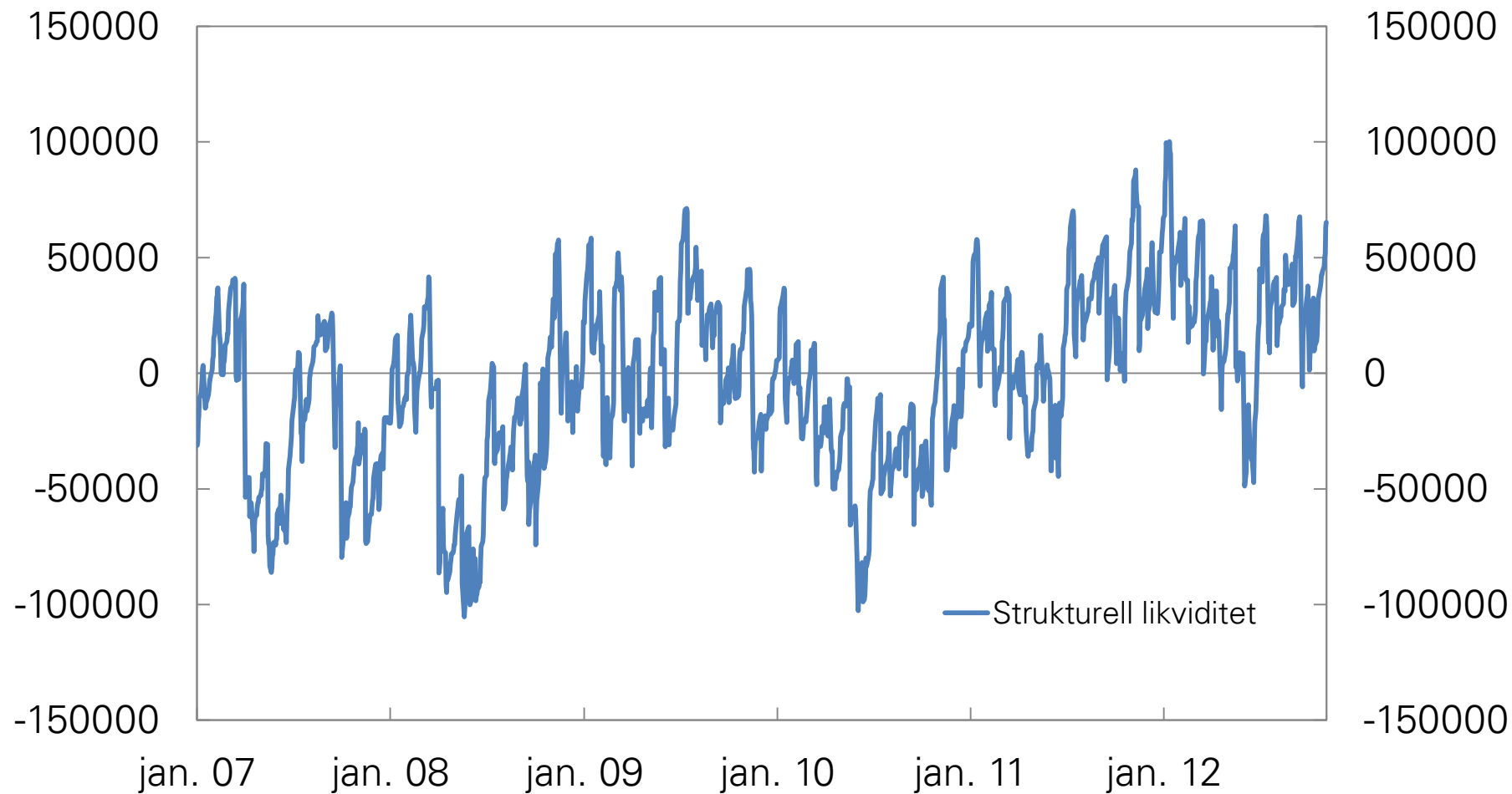
Norges Banks balanse

Aktiva	Passiva
~~Lån til banker~~	Innskudd fra banker
Verdipapirer	Innskudd fra staten
Internasjonale reserver	Sedler og mynt

Total likviditet

Strukturell likviditet

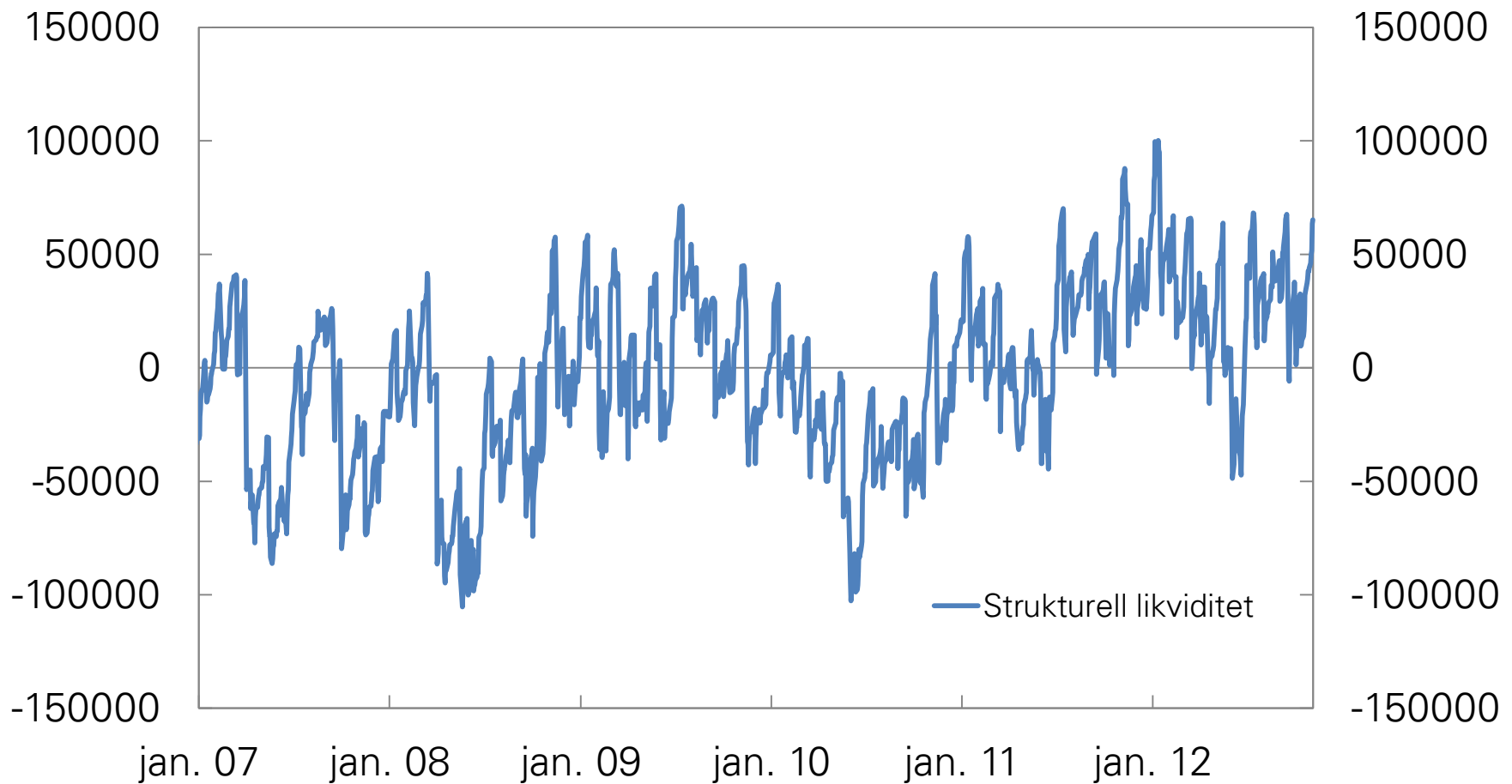
Strukturell likviditet. Mill NOK

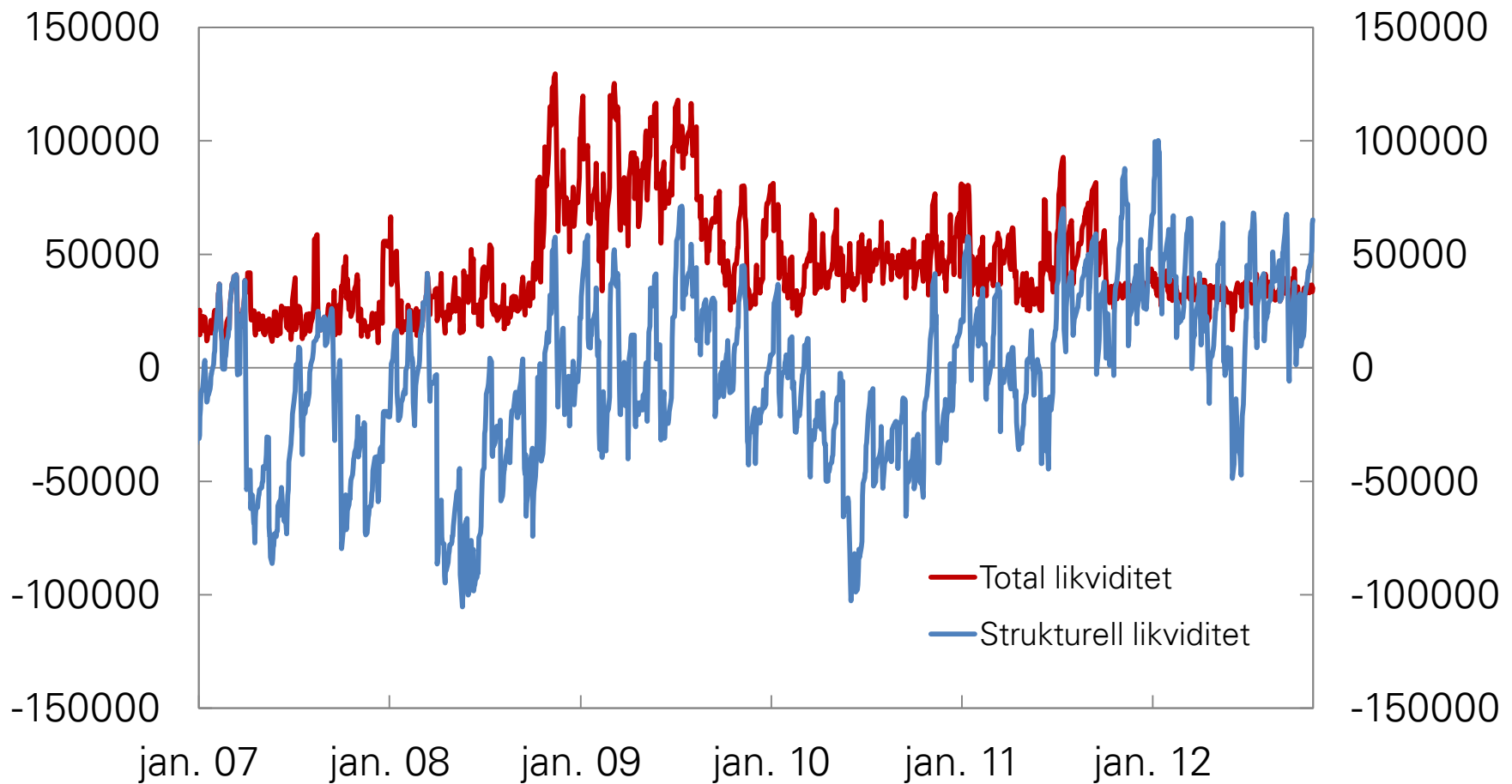
Regulerer mengden reserver gjennom F-lån og F-innskudd

- Fast rente i lånet eller innskuddets løpetid
- Lån gis mot godkjente sikkerheter (verdipapirer)
- Løpetiden varierer med endringene i låne- eller innskuddsbehovet (strukturell likviditet)
- Flerprisauksjon – bankene byr på volum og rente

Strukturell og total likviditet. Mill NOK

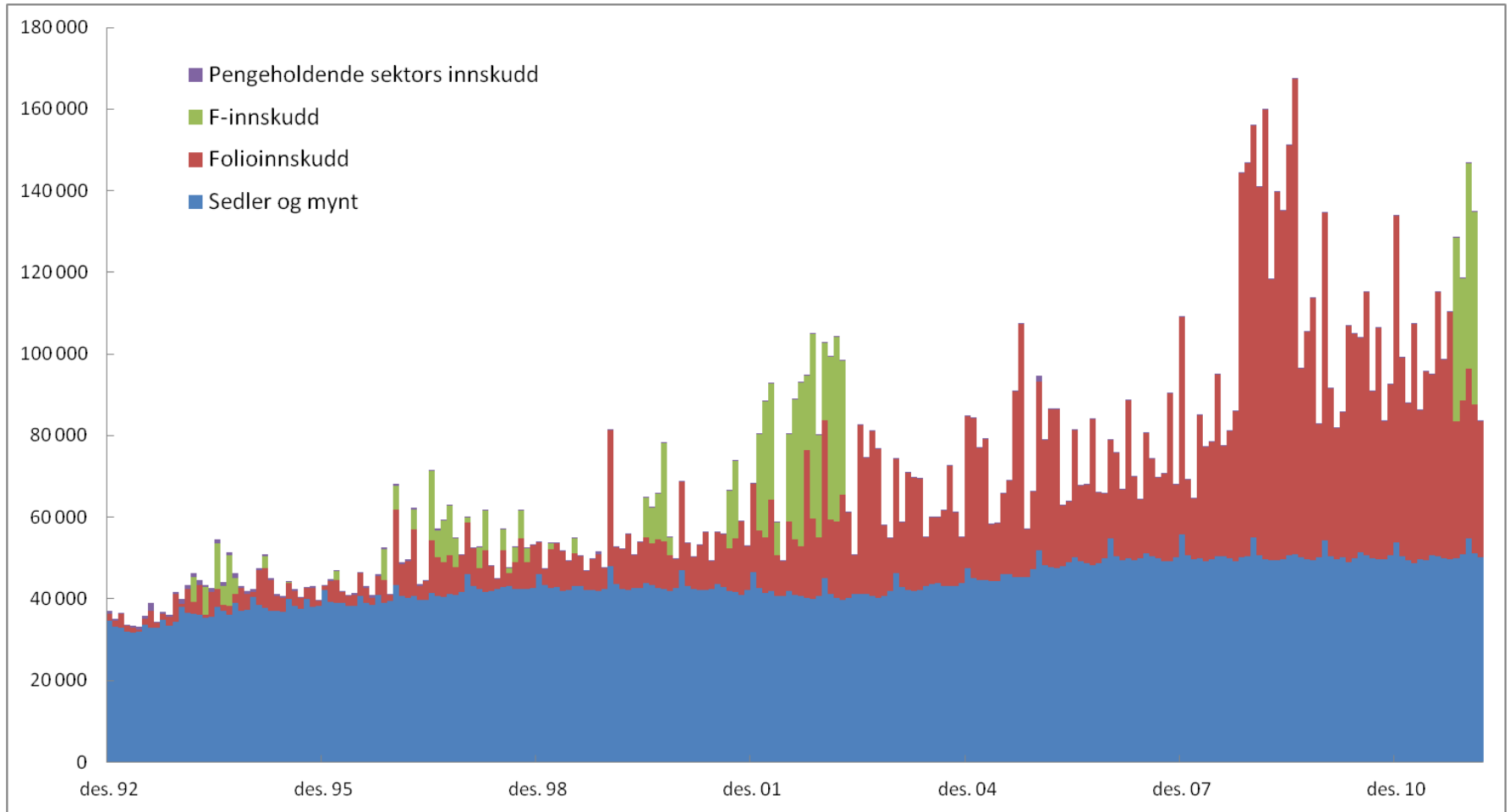

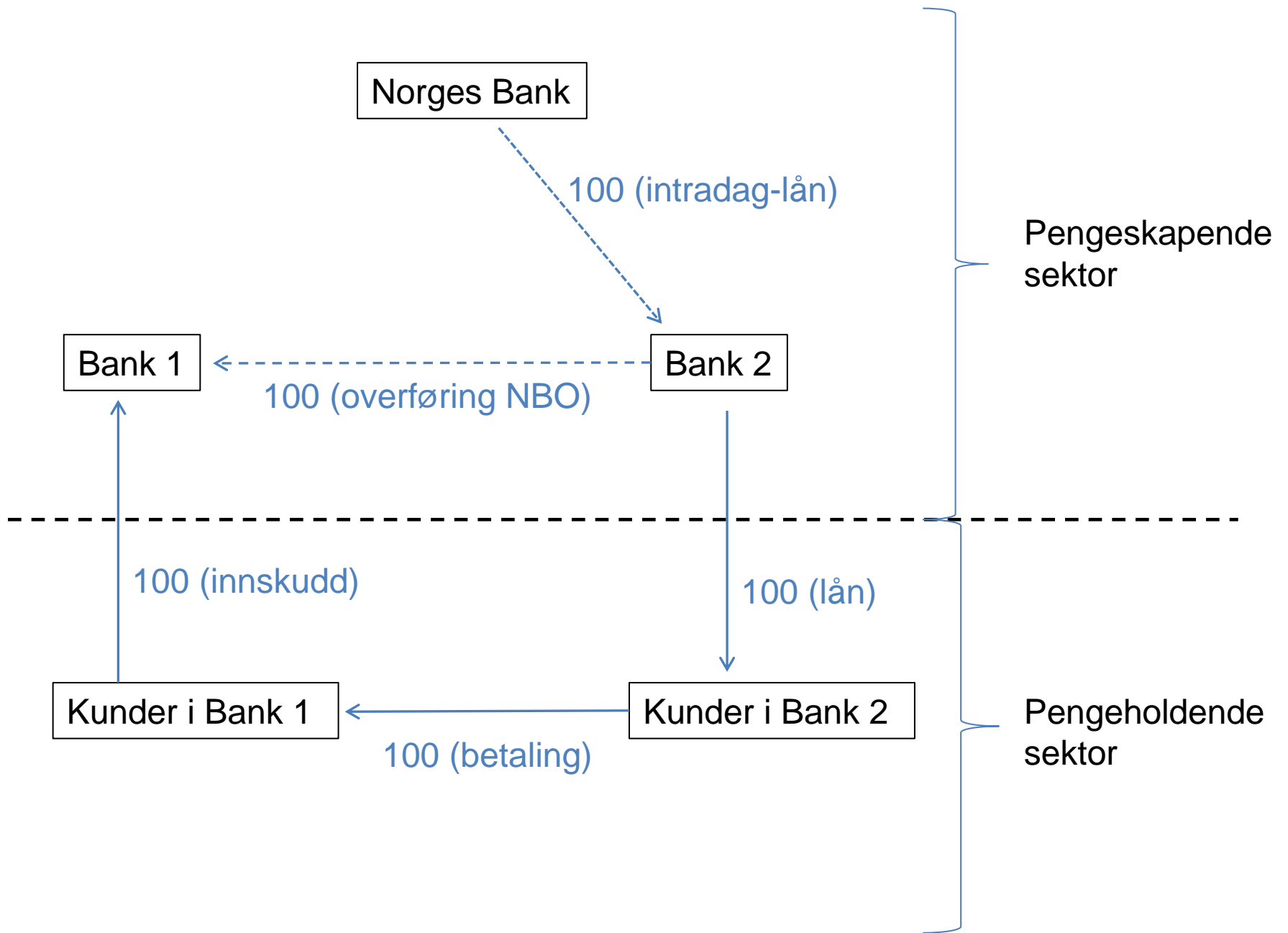
Strukturell og total likviditet. Mill NOK

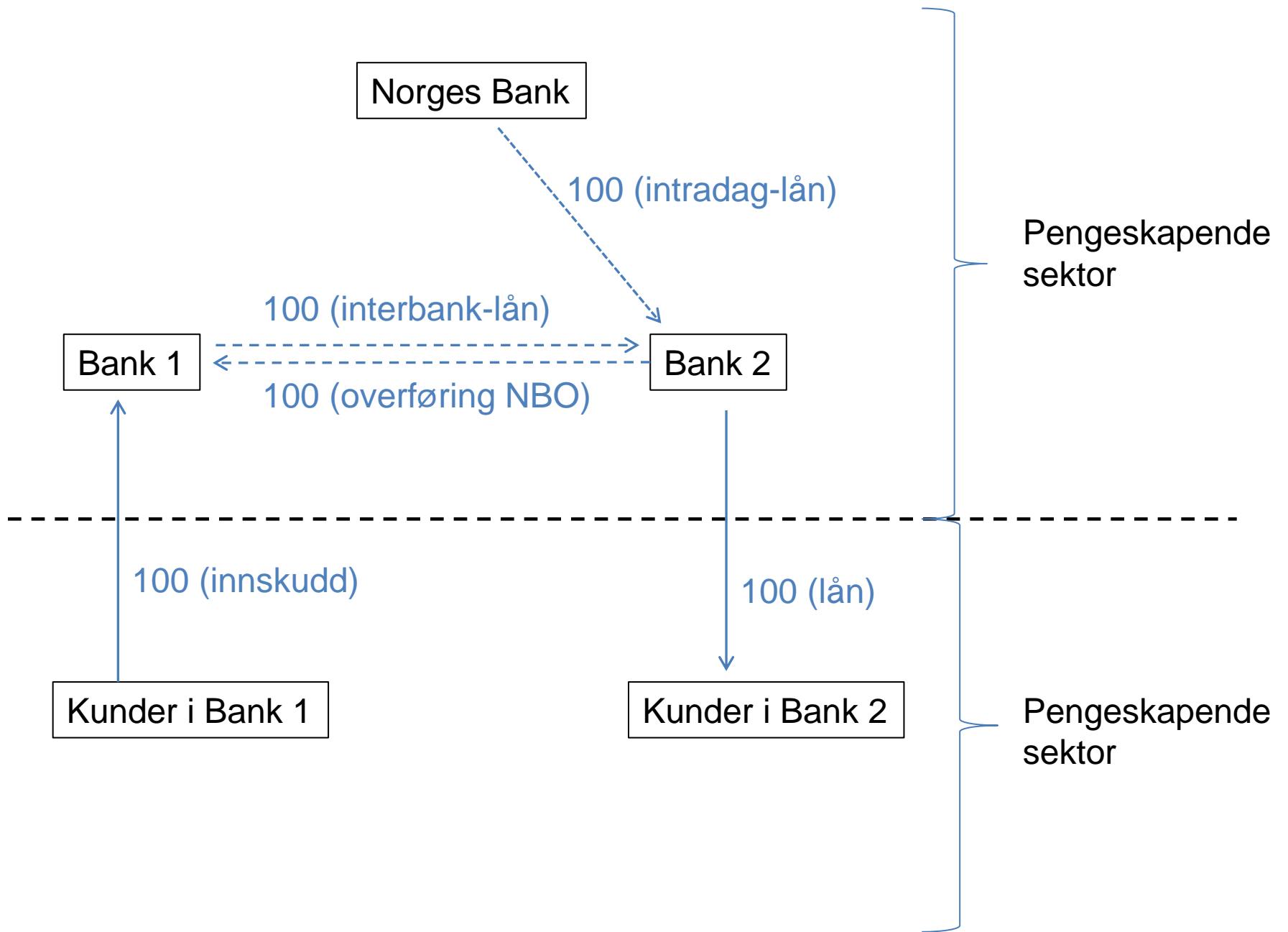
M0 – komponenter

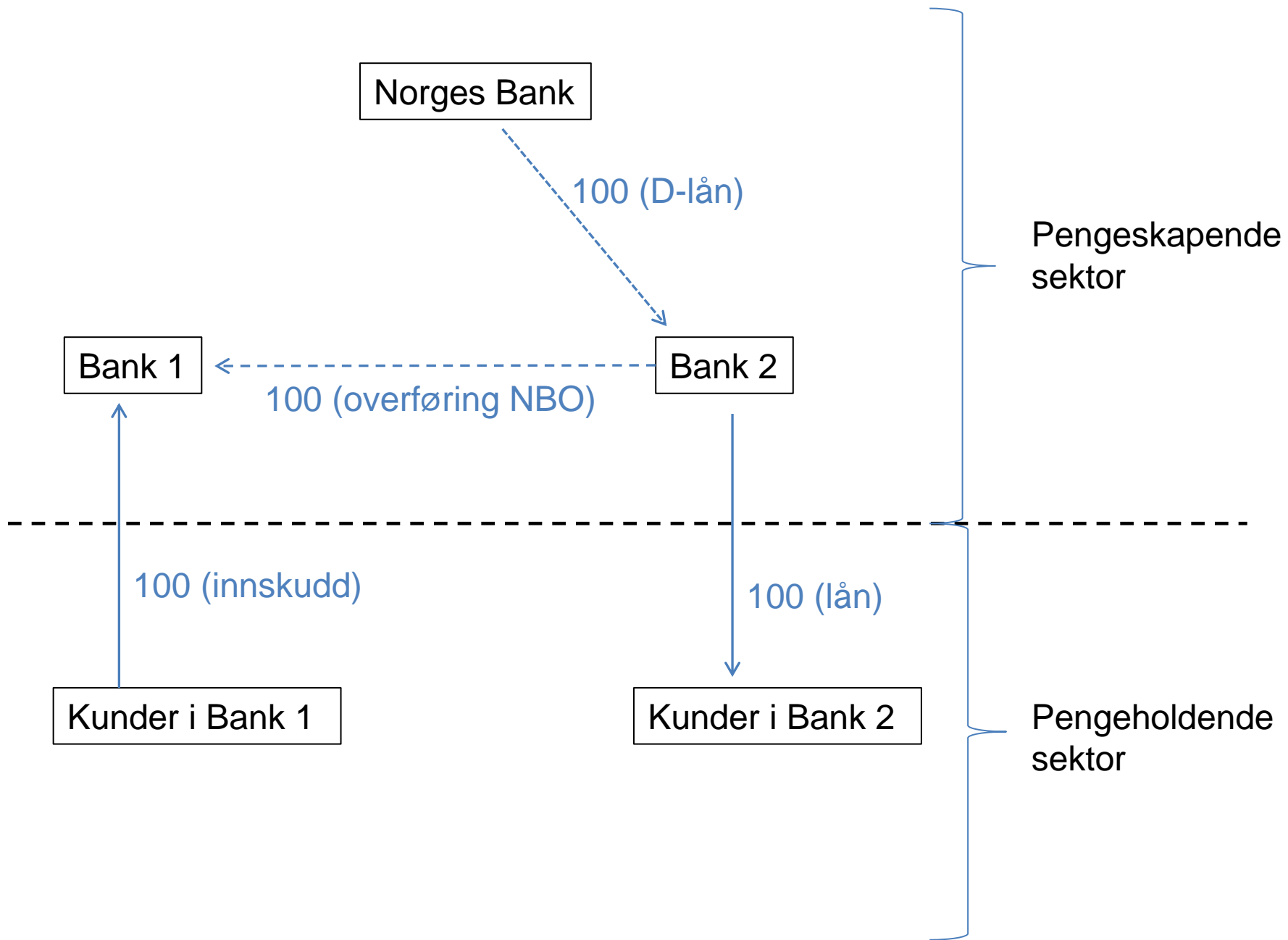
Millioner kroner

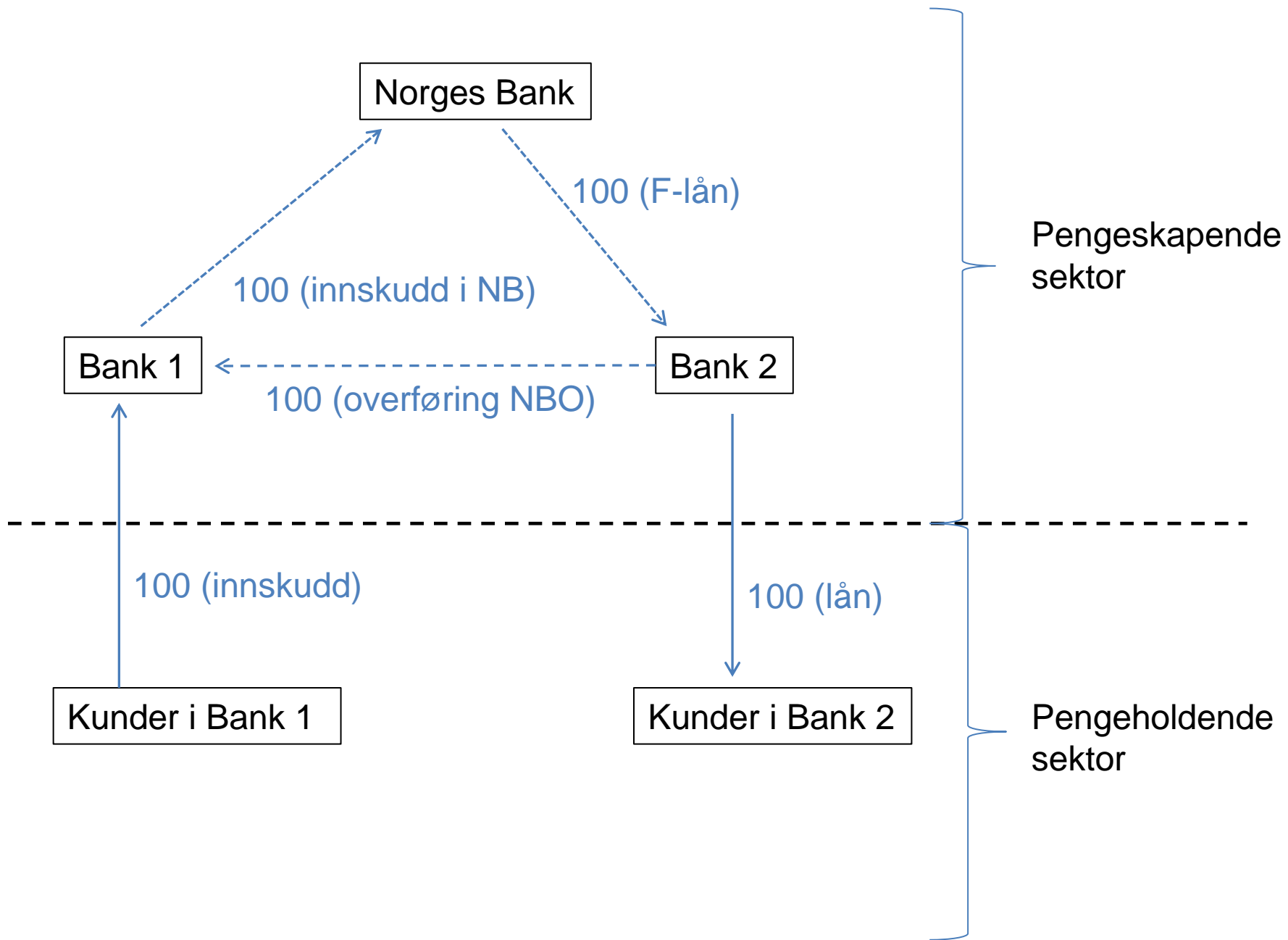

Tilbake til start: Definisjonene på penger

Sedler og mynt

+ Bankenes innskudd i NB
(sentralbankreserver)

=M0

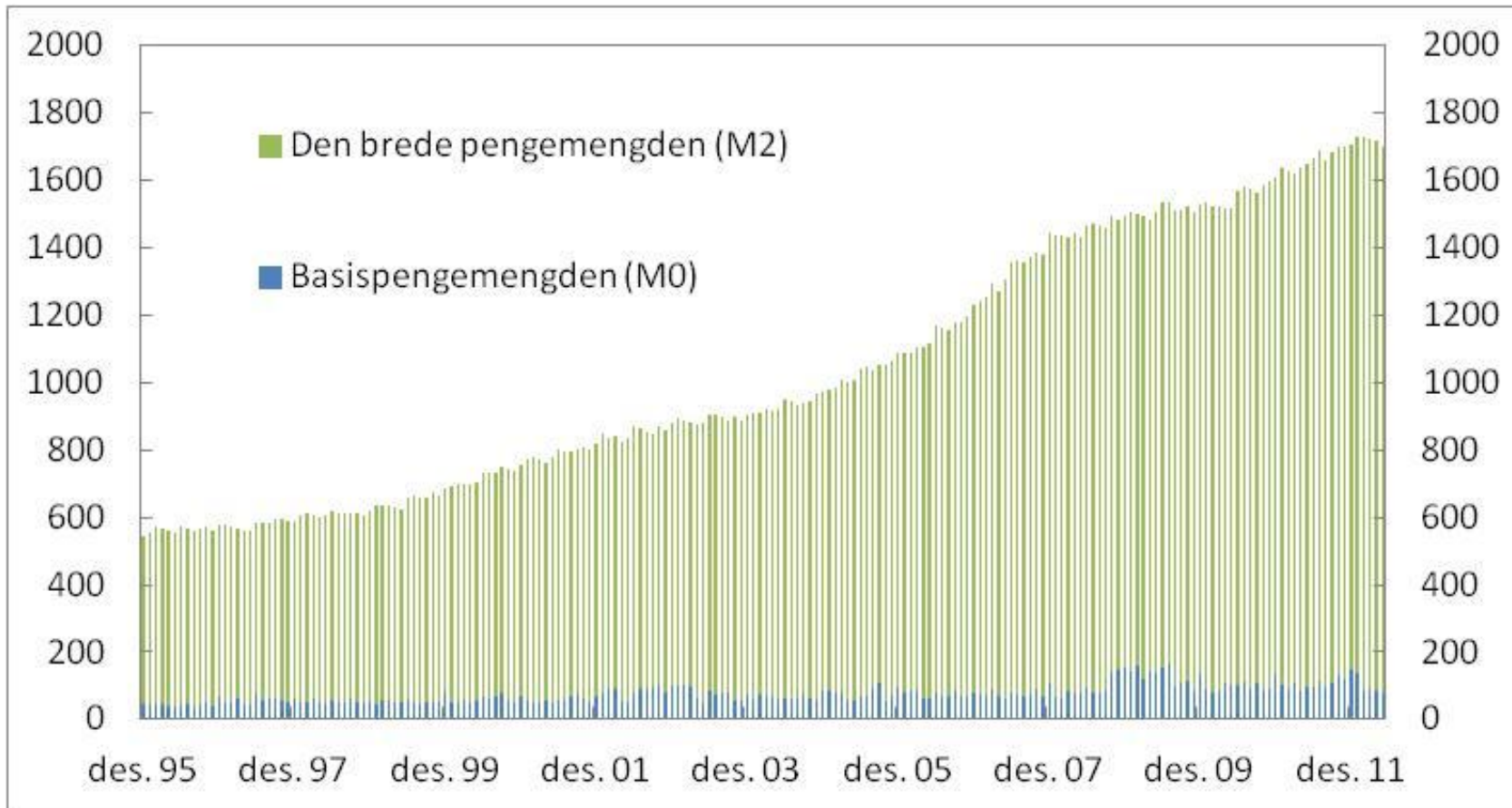
Sedler og mynt

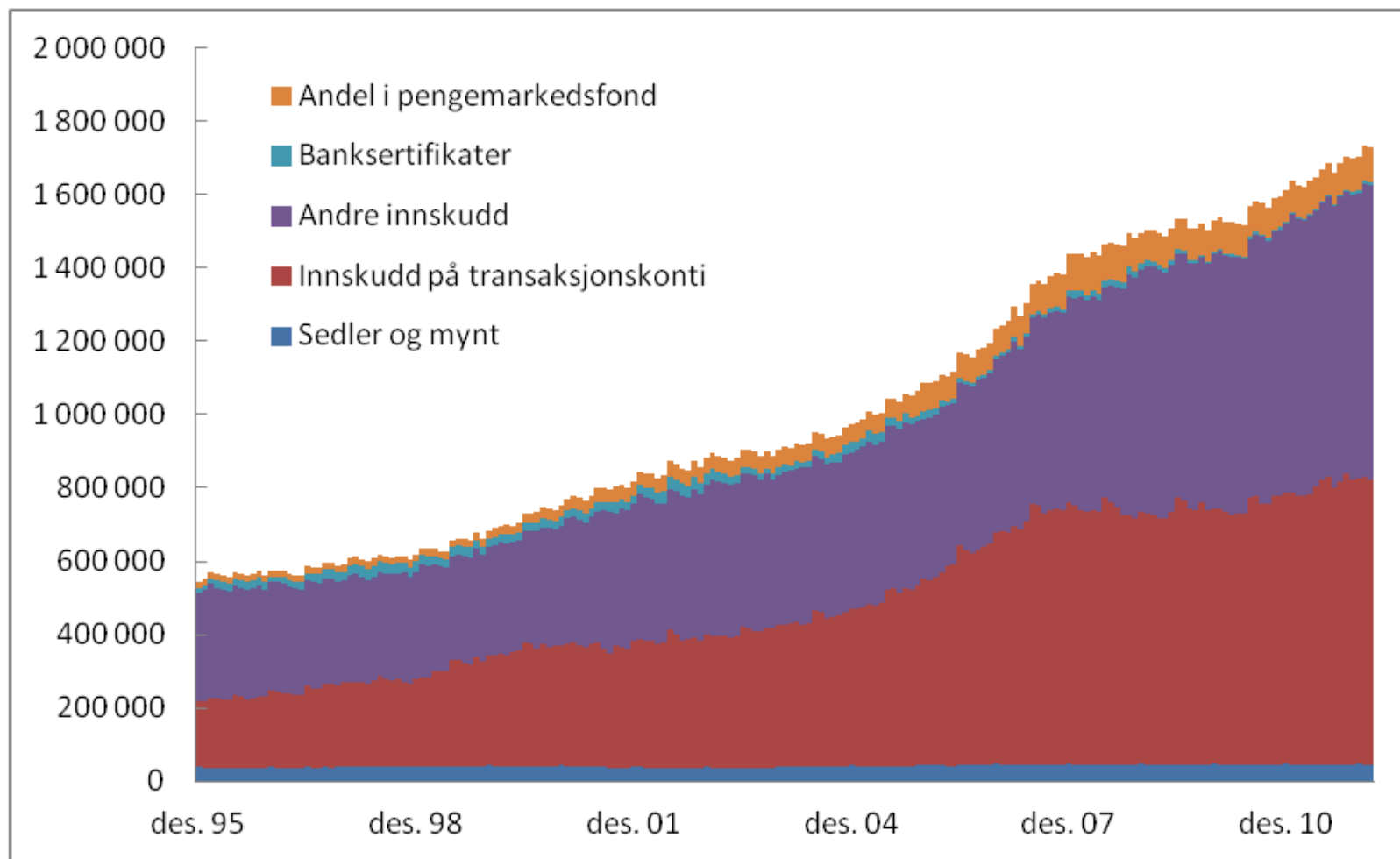
+ Innskudd og andre lån til bankene fra
pengeholdende sektor

=M2

M0 og M2

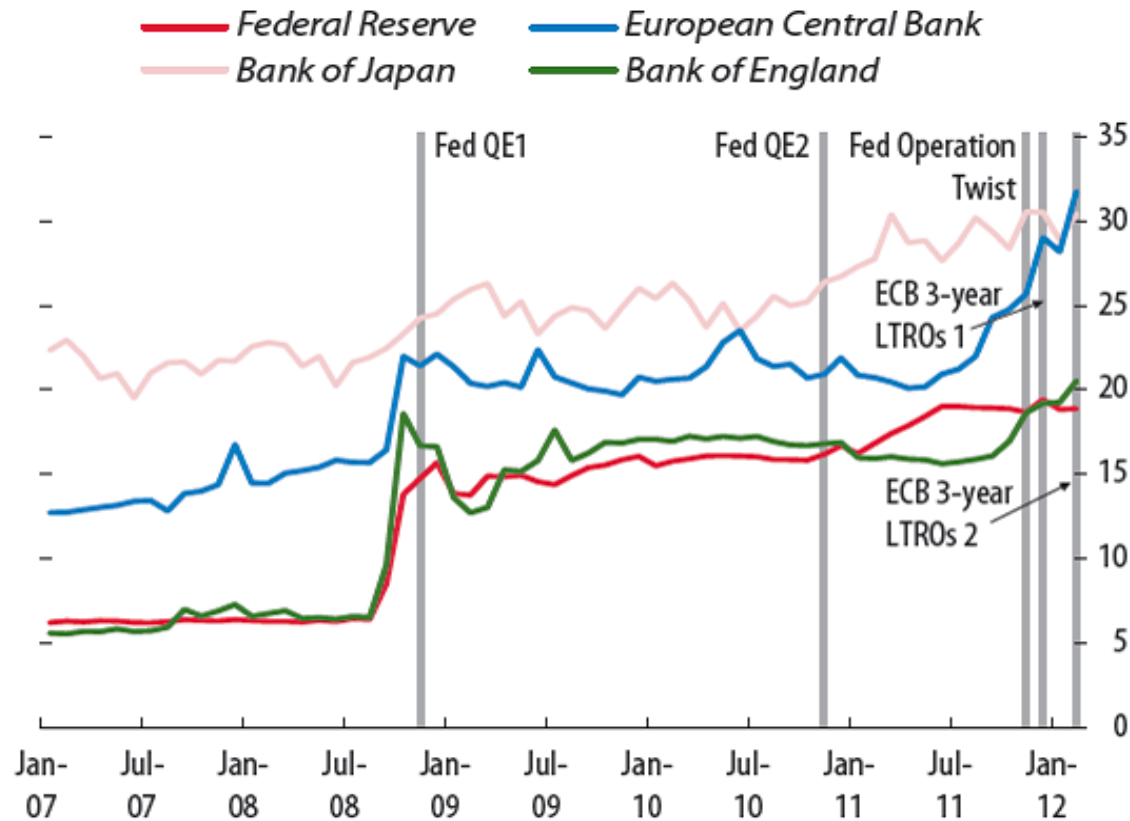

M2 -komponenter

Sentralbankens balanse og krisetiltak

Figure 1.3. Central Bank Balance Sheet Expansion
(In percent of GDP)

Sources: Bloomberg L.P.; and Haver Analytics.

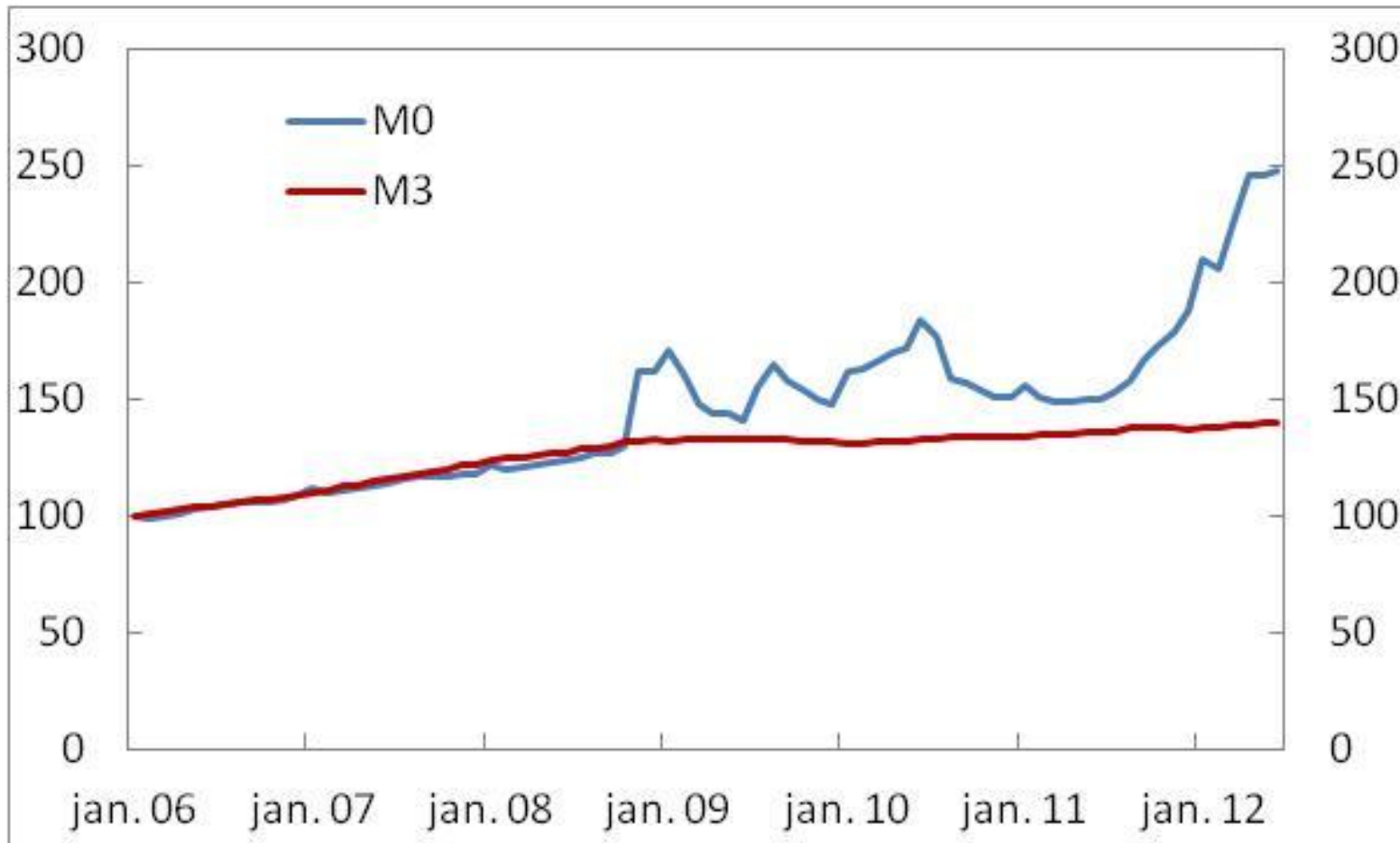
Note: ECB = European Central Bank; Fed = Federal Reserve; LTROs = longer-term refinancing operations; QE = quantitative easing.

ECB: store langsiktige lån til bankene

Aktiva	Passiva
Lån til banker ↑	Innskudd fra bankene ↑
Verdipapirer	Innskudd fra staten
Internasjonale reserver	Sedler og mynt

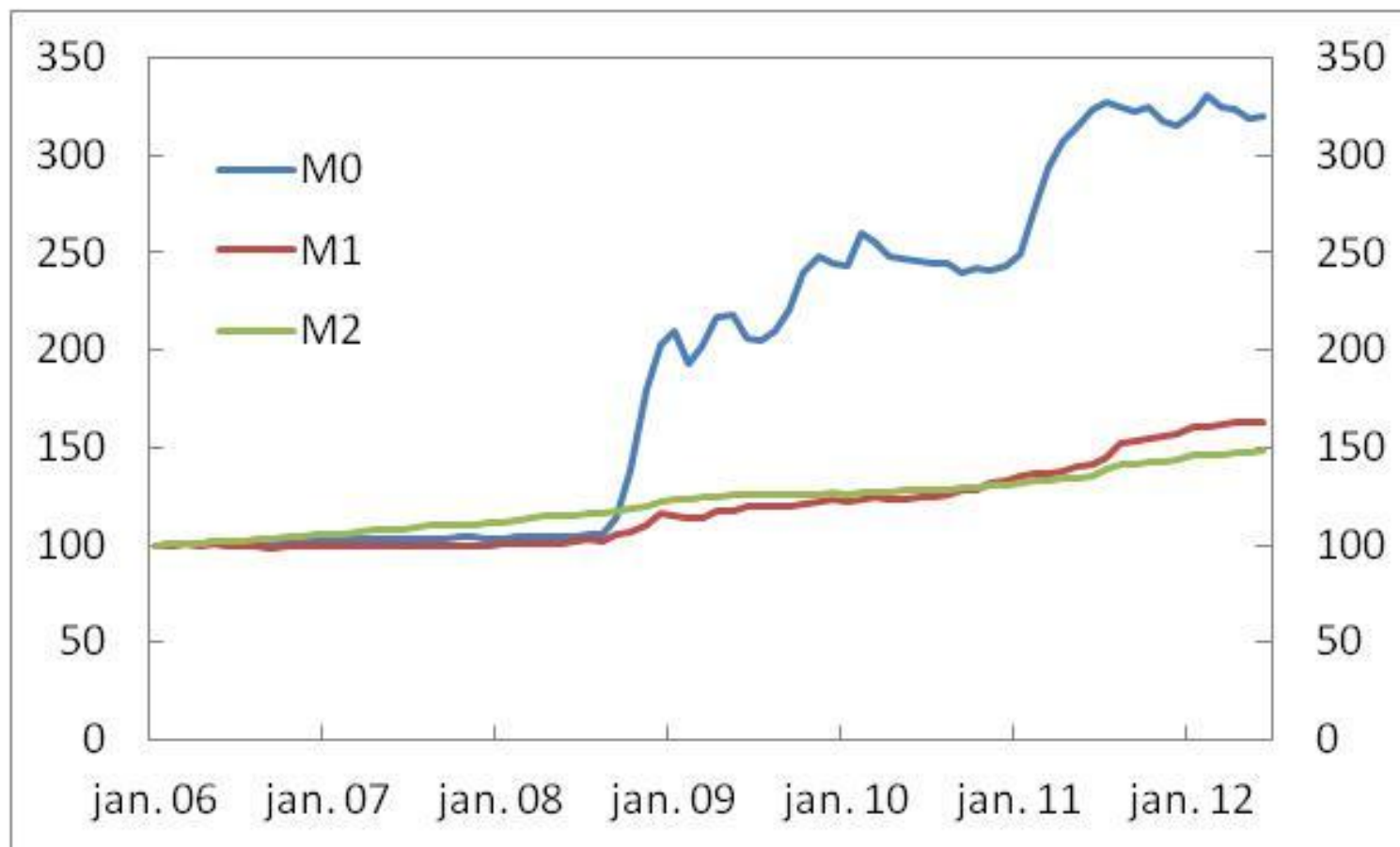
Utviklingen i pengemengden i euroområdet

Federal Reserve: Oppkjøp av verdipapirer i markedet (Quantitative easing (QE))

Aktiva	Passiva
Lån til banker	Innskudd fra bankene ↑
Verdipapirer ↑	Innskudd fra staten
Internasjonale reserver	Sedler og mynt

Utviklingen i pengemengden i USA

Penger, implementeringen av rentebeslutningen og sentralbankens balanse

Marie Norum Lerbak, Norges Bank, 5. november 2012